

23.11.2021

Eduskunnan hallintovaliokunta 24.11.2021

Teknologiateollisuus ry:n lausunto eduskunnan hallintovaliokunnalle koskien kirjelmää U 41/2021 vp komission ehdotuksesta asetuksen (EU) n:o 910/2014 muuttamisesta eurooppalaisen digitaalisen identiteetin kehityksen vahvistamisen osalta

Teknologiateollisuus ry kiittää mahdollisuudesta lausua eIDAS-asetuksen muuttamisesta. Pidämme asetusmuutosta tärkeänä kehitysaskeleena. Koska pelkkä henkilöllisyyden osoittaminen ei ole enää identiteetin hallinnassa riittävää ja osa identiteettiin liittyvistä palveluista jää nykyisen eIDAS-asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle, on perusteltua kehittää malli yhteentoimivista lompakkosovelluksista, joiden avulla käyttäjät voivat esittää vahvistettuja henkilötietoja ja todistuksia.

Kansallinen ja EU:n kehitystyö

Valtiovarainministeriö on asettanut kansallisen digitaalisen identiteetin kehittämisen hankkeen lokakuussa 2020. Kansallisen hankkeen aikataulu on nopeampi kuin eIDAS-asetusmuutoksen. Pidämme tärkeänä, että kansallinen hanke etenee ripeästi, mutta huomioi samalla eIDAS-asetusmuutoksen yhteydessä tehtävän työn, jotta vältetään mahdollisilta ristiriitaisuuksilta. Kansallisen tason vaatimukset lompakkosovelluksille tulisi yhteensovittaa eIDAS-asetuksen vaatimuksiin.

Oleellista on myös laaja osallistuminen eIDAS-asetusmuutokseen liittyvään ”toolbox”-työhön, johon jäsenvaltiot nimeävät asiantuntijat. Peräänkuulutamme tässä kansallisella tasolla myös yksityisen sektorin toimijoiden mukaanottamista ja läpinäkyvyyttä siitä, ketkä eIDAS-asiantuntijaryhmässä toimivat ja miten toolbox-työ etenee.

Lisäksi Suomen, Saksan, Espanjan ja Hollannin syksyllä 2021 käynnistämä yhteistyö itsehallittavan identiteetin mallin edistämiseksi on kannatettavaa ja voi tuottaa eurooppalaista arkkitehtuuria ja standardeja eIDAS-kehityksen tueksi.

Sähköiset luottamuspalvelut

Asetusehdotus tuo uusia luottamuspalveluja soveltamisalaan: sähköiset arkistointipalvelut, sähköiset etäallekirjoitukset sekä sähköiset hajautetut tilikirjat. Kyseisten palvelujen osalta on epäilemättä oleellista, että niihin liittyviä vaatimuksia harmonisoidaan. On kuitenkin tarpeen arvioida, onko hajautettu tilikirja välttämätön edellytys luotettavalle tiedonsiirrolle.

Asetusmuutokseen liittyvät kustannukset ja hyödyt

Kirjelmässä arvioidaan komission laskemien kustannusten kehitystyölle olevan selvästi alimitoitettu. Erityisesti verrattaessa kansallisen hankkeen arvioituihin kustannuksiin, näin voidaan perustellusti epäillä. Kustannusarviota olisi syytä tarkentaa.

Kansalaiselle lompakon käyttö ei aiheuta kustannuksia, pikemminkin verrattuna vanhoihin toimintatapoihin, kustannusten voi olettaa pienenevän. Lisäksi hallinta omiin tietoihin paranee.

Enemmistölle yrityksiä lompakosovelluksen käyttöönotto aiheuttaisi jonkinlaisia kustannuksia esim. rajapintojen avaamisen kautta. Tätä kustannusta pitäisi myös pystyä arvioimaan suhteuttaen sitä mahdollisiin toiminnan digitalisoimisvaikutusten kautta tuleviin hyötyihin. Yritykset tarvitsevat lompakosovelluksen käyttöä varten myös luotettavan valtuutusprosessin, jonka avulla yritysidentiteetti voidaan yhdistää valtuutetut lompakosovelluksen käyttäjät. Tätä asiaa ei yrityskäytön osalta ole kirjelmässä käsitelty. Osalle yrityksiä, esim. luottamuspalvelujen tarjoajille, ehdotus tarjoaa myös liiketoimintamahdollisuuksia. Pienempien toimijoiden kohdalla olisi huomioitava, etteivät kehitys- ja sertifiointikulut saisi estää markkinoillepääsyä. Kokonaisuudessaan kehityksessä pitää huomioida markkinaehtoisien toiminnan mahdollisuudet.

Lompakosovellusten hyväksyminen ja asiointipalvelujen ilmoitusvelvollisuus

Kannatamme sitä, että sellaisten toimialojen, jotka edellyttävät vahvaa tunnistautumista palveluissaan, on hyväksyttävä lompakosovellus. Erittäin suurten verkkoalustojen osalta velvoite on perusteltu silloin, kun tunnistautuminen niiden palveluihin muutoin vaatisi tarpeettoman suuren määrän attribuuttitietoa.

Ehdotuksen mukaan asiointipalvelujen, jotka aikovat luottaa lompakosovellukseen, tulee lisäksi ilmoittaa tästä sille jäsenvaltiolle, johon ne ovat asettuneet. Tämä ilmoitusvelvollisuus ei ole skaalautuva malli ja se todennäköisesti rajoittaisi turhaan lompakkomallin levieämistä.

Linkittyminen muuhun pehmeän digitaalisen infrastruktuurin kehitykseen ja sääntelyyn

Digitaalinen identiteetti on keskeinen mahdollistaja mm. Eurooppalaisten data-avaruuksien kehitystyössä ja samaan aikaan eIDAS-uudistuksen rinnalla valmistellaan myös datanvälittäjäpalveluja sääntelevää Data Governance Actia. Suomi on vahva toimija näiden pehmeän digitaalisen infrastruktuurin eri alueiden yhteensovittamisessa ja tätä työtä tulee edistää myös eIDAS-valmistelussa.

Delegoidut täytäntöönpanosäädökset

Ehdotus sisältää suuren määrän tilanteita, joissa komissiolla on täytäntöpanovaltaa delegoituina säädöksinä. Tällaisten säädösten käyttäminen vaarantaa aina yritysten oikeusvarmuutta, tässä

tapauksessa erityisesti luottamuspalveluiden tarjoajien osalta. Mielestämme olisi tärkeää tarkastella uudelleen sekä delegointivaltuuksien laajuutta ja tarkkarajaisuutta kuten kirjelmässä myös todetaan.

Yhteystiedot

Marja Hamilo, +358 40 843 3448, marja.hamilo@teknologiateollisuus.fi
Antti Poikola, +358 44 337 5439, antti.poikola@teknologiateollisuus.fi